

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3089/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	582
3090/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	587
3091/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	590
3092/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	595
3093/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	599
3094/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	604
3095/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	611
3096/2021. (III. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	615

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3089/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.X.10.343/2019/6. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Deák György ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A jelen alkotmányjogi panasz eljárás előzményét képező egyedi ügyben az indítványozó felperesként vett részt. Az egyedi ügy során megállapított történeti tényállásnak a panasz szempontjából jelentős elemei a következők.
- [3] Az indítványozó gazdasági társaságban 1999. szeptember 30. és 2012. szeptember 28. között Kiskunhalas Város Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) 51%, a H. T. Kft. 49% tulajdoni hányaddal rendelkezett. Az egyedi ügy alperese 1999. július 14-étől 2012. augusztus 6-ig ügyvezető munkakörben munkaviszonyban állt az indítványozóval. Az alperes továbbá 1999. november 1-jétől tulajdonosa volt a H. T. Kft.-nek. A H. T. Kft. 2012. július 31. napi hatállyal végelszámolás alá esett, végelszámolója 2012. augusztus 1-jétől az alperes volt.
- [4] A H. T. Kft. távhő- és melegvíz-szolgáltatást teljesített az önkormányzatnak. A gazdasági társaság azonban jelentős mennyiségű tartozást halmozott fel. Annak érdekében, hogy a szolgáltatásokat továbbra is biztosítani tudja, az indítványozó, a H. T. Kft. és az önkormányzat az alábbi megállapodásokat kötötték.
- [5] Az indítványozó és a H. T. Kft. engedményezési, tartozásátvállalási és követelésvásárlási szerződéseket kötött.
- [6] Az engedményezési szerződés értelmében az indítványozó ügyvezetőjeként az alperes vállalta, hogy a H. T. Kft. felé számszerűsíti a szolgáltatási tevékenység ellátásának lehetőségéért évente fizetendő és a H. T. Kft. által el nem számolt díjakat. Továbbá az alperes az indítványozó ügyvezetőjeként nyilatkozott arról, hogy a kiszámlált díjakat leszámlázza a H. T. Kft. felé, a H. T. Kft. ügyvezetőjeként pedig arról nyilatkozott, hogy a kft. a számlákat befogadja és a számlázás szerint megfizeti az indítványozó részére. Az alperes a H. T. Kft. nevében vállalta, hogy a megállapodás hatályosulását követően – de legkésőbb 2012. augusztus 31-ig – felméri a kft. valamennyi kintlévőségét és a követeléseket engedményezi az indítványozóra.
- [7] Az alperes által képviselt H. T. Kft., valamint az alperes fia mint ügyvezető által képviselt indítványozó között 2012. augusztus 6-án tartozásátvállalási szerződés jött létre, melynek értelmében az indítványozó átvállalja a H. T. Kft. mint kötelezett tartozását.
- [8] Az alperes fia mint ügyvezető által képviselt indítványozó, valamint az alperes által képviselt H. T. Kft. követelésvásárlási szerződést kötött, melynek értelmében az utóbbi a szerződésben meghatározott követeléseit eladta. Az indítványozó a vételárat oly módon egyenlítette ki, hogy külön szerződésben a tartozásátvállalás szabályai szerint átvállalta a H. T. Kft. 2012. augusztus 2-án fennálló tartozását.
- [9] Mindezek eredményeképpen az indítványozó mindösszesen 136 445 604 Ft tartozást fizetett meg a H. T. Kft. helyett a G. S. E. Magyarország Zrt., valamint a H. Kft. szolgáltatóknak. Az engedményezett követelések összege

79 287 535 Ft volt, amiből nem folyt be 5 037 204 Ft. A H. T. Kft. tartozása mindebből fakadóan 62 195 273 Ft volt.

- [10] Az indítványozó 2015. január 26-án felszólító levelet írt a H. T. Kft.-nek, amely akkor már végelszámolás alatt állt és az alperes mint végelszámoló képviselte. A H. T. Kft. vitatta a tartozás tényét.
- [11] Az indítványozó keresetében kártérítés jogcímén 117 376 273 Ft és annak 2012. augusztus 6-tól számított kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A keresetlevélben előadottak szerint az alperes mint a H. T. Kft. végelszámolója 2012. augusztus 1-jétől tudomással bírt arról, hogy a kft. a tevékenységét be kívánja fejezni, mégis az indítványozó ügyvezetőjeként aláírta a kötelezettségvállalásról szóló megállapodást, amivel az indítványozót tévedésbe ejtette és neki – mivel az indítványozó a megegyezés szerint kifizette a tartozást a H. T. Kft. helyett – kárt okozott.
- [12] A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével kötelezte az alperest az indítványozó keresete szerinti összeg megfizetésére. A bíróság megállapította, hogy az alperes mint a H. T. Kft. ügyvezetője a 2012. augusztus 2-án megkötött engedményezési és 2012. augusztus 6-án megkötött tartozásátvállalási szerződés időpontjában nem tehetett volna ügyvezetőként jognyilatkozatot, hanem köteles lett volna a „végelszámolás alatt” megjelölést használni, a megállapodást pedig mint végelszámoló írhatta volna alá. Az alperes úgy járt el a H. T. Kft. nevében, hogy tudta, az nem képes a vállalt kötelezettségek teljesítésére, ezért a felperest megtévesztette és neki jogellenesen kárt okozott.
- [13] Az alperes felbbevezése folytán a Kecskeméti Törvényszék részítéletével részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét oly módon, hogy az indítványozó 62 195 273 Ft és kamatai iránt előterjesztett keresetét elutasította, továbbá az elsőfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek az alperest az indítványozó részére 55 181 000 Ft megfizetésére kötelező rendelkezését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Döntésének okaként arra mutatott rá, hogy az indítványozónak tudomása volt arról, hogy a H. T. Kft. több mint 100 000 000 Ft-os tartozást halmozott fel, ebből következően arra, hogy a kft. helyzetéről nem volt tudomása, nem hivatkozhatott alappal. Emellett az ügyben folyó per munkaügyi per, amelyben az indítványozó csak az alperes által a munkaviszonyával összefüggésben okozott megtérítésére tarthat igényt. Az alperes ugyan nem tájékoztatta az indítványozót a H. T. Kft. végelszámolásának elrendeléséről, de mulasztása és az indítványozó által hivatkozott kár bekövetkezése között nem áll fenn okozati összefüggés. A 2012. augusztus 2. napján kelt megállapodásban az alperes a H. T. Kft., nem pedig az indítványozó ügyvezetőjeként tette azt a nyilatkozatot, amelynek értelmében az átvállalt tartozás és az engedményezett követelések különbözetét megfizeti az indítványozónak. Az alperes ezzel szemben az indítványozó ügyvezetőjeként nem vállalt át tartozást.
- [14] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az alperes perköltségekben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen értékelte a tényeket és téves következtetést vont le. Jóllehet, hogy az alperes a H. T. Kft. végelszámolója is volt, az indítványozó képviselőtét a tőle elvárható legnagyobb gondosság és körültekintés mellett kellett ellátnia, ebbe pedig beletartozik az is, hogy tájékoztatja a H. T. Kft. tulajdonosait a partnercég végelszámolásáról. Téves továbbá az a megállapítás, hogy az indítványozó tudott a H. T. Kft. anyagi helyzetéről, ezzel szemben ugyanis az alperes a kft. képviselőtében úgy viselkedett, mintha annak a tartozás kifizetésére lenne anyagi fedezete. Iratellene a jogerős részítéletnek az az állítása, hogy a követelés fennállását vagy behajtását az indítványozó nem kezdeményezte a végelszámolónál, illetve a felszámolónál.
- [15] A Kúria a jogerős részítélet hatályában fenntartotta. Egyetértett a másodfokú bíróság mérlegelésével és jogi következtetéseivel. Álláspontja szerint a peradatok ítéleti bizonyossággal alátámasztották, hogy az indítványozónak tudomása volt a H. T. Kft. tartozásáról. Az engedményezési szerződésből a szolgáltatás kötelező átvállalása okán az indítványozónak nem keletkezett kára. A munkajogi kártérítési felelősség megállapításához szükséges, az alperes ügyvezetőként tanúsított magatartása és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés fennállását az indítványozó nem bizonyította. Az alperes a tartozásátvállalási, valamint követelészvásárlási szerződések megkötésének időpontjában már nem volt ügyvezető, ezért esetleges megtévesztő magatartása munkaügyi perben nem vizsgálható, az ebből fakadó kárigény munkaügyi perben nem érvényesíthető.
- [16] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XVII. cikk

- (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria felülvizsgálati részítéletének megsemmisítését a Kecskeméti Törvényszék részítéletére kiterjedően.
- [17] A panaszban előadottak szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a valós tényekkel szembeménően döntött, mert azt állította, hogy az indítványozónak nem keletkezett kára az alperes tevékenységéből következően, ez pedig a valósággal ellentétes. A Kecskeméti Törvényszék alaptörvény-ellenesen állapította meg, hogy az indítványozónak tudomással kellett rendelkeznie arról, hogy a H. T. Kft.-t 100 000 000 Ft-ot meghaladó kifizetetlen tartozás terheli. Mindez az indítványozónak a tulajdonhoz való, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti alapvető jogát sérti.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdésének sérelme körében hivatkozott a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény 52. § (1) bekezdésének *d)* és *e)* pontjaira, állítva: az alperes megszegte a bennük foglalt kötelezettségeit, a Kecskeméti Törvényszék és a Kúria azonban erről nem vettek tudomást.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének körében az indítványozó előadta, hogy a Kúria iratellenes módon nem vett tudomást arról, hogy az alperes 2012. augusztus 6-án – a tartozásátvállalási szerződés aláírásának napján – még az indítványozó ügyvezetője, a H. T. Kft.-nek pedig végelszámolója volt. A Kúria emellett átértelmezte Kiskunhalas Város Képviselő-testülete 191/2012. számú határozatának tartalmát. A Kúria és a Kecskeméti Törvényszék egyaránt szembement a bírói gyakorlattal, amelynek értelmében a vezető tisztségviselőnek a társaság nevében kötött szerződések megkötésekor kellő gondossággal kell eljárnia.
- [20] A Kecskeméti Törvényszék nem volt tekintettel arra, hogy a cégadatok szerint az alperes az indítványozó ügyvezetője volt 2012. augusztus 2-án, és a tény, hogy egyidejűleg a H. T. Kft. végelszámolója is volt, nem jelentette azt, hogy az indítványozó képviselőjét, ügyeinek vitelét ne a tőle elvárható legnagyobb gondosság és körültekintés mellett kellett volna ellátnia.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint mindemellett téves, hogy az indítványozó tudhatott a H. T. Kft. anyagi helyzetéről.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [23] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszhoz határozott kérelmet kell tartalmaznia. A törvény 52. § (1b) bekezdés *e)* pontja értelmében a határozott kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó a panaszban megjelölte ugyan az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését, azonban nem indokolta meg, hogy a bíróságok eljárása milyen módon fosztotta őt meg annak lehetőségétől, hogy az általa kifogásolt, a jogát, jogos érdekét érintő érdemi, ügydöntő határozat ellen valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz forduljon [9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [27]–[28]].
- [24] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében rögzített törvény előtti egyenlőségre is, azonban e körben sem adott elő önálló indokolást, ami e rendelkezés sérelmét támasztaná alá; a panaszban előadottak lényegében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével állnak összefüggésben, a törvény előtti egyenlőség sérelmét az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak a panaszban kifejtett sérelmén keresztül állítja. Ezért a panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggő részében sem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [25] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [26] Az indítványozó a jogbiztonság sérelmét állította panaszában arra tekintettel, hogy álláspontja szerint a bíróságok az irányadó bírói gyakorlattal ellentétesen jártak el. A jogbiztonság az Alaptörvénynek az indítványban explicit módon nem nevesített B) cikk (1) bekezdése fogalmkörébe tartozik. A B) cikk (1) bekezdése – a visszaható hatály tilalmának és a kellő felkészülési idő követelményének kivételével – önmagában nem tekinthető az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak [vö. pl. 3480/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [23]]. Önmagában e rendelkezés alapján tehát a panasz befogadásának a törvény erejénél fogva nincs helye.
- [27] Az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a munkáltatók és a munkavállalók együttműködésére irányuló deklaráció, amely azonban Alaptörvényben biztosított jogként nem értelmez-

- hető {3471/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]}, ezért a panasz e tekintetben sem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételnek.
- [28] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [29] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben is megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [30] A per során az eljáró bíróságok megítélése szerint a következő két sarkalatos kérdést kellett megválaszolni. 1. Terheli-e kárfelelősség az alperest az indítványozóval szemben, azaz fennállnak-e az alperes vonatkozásában a kárfelelősség konjunktív feltételei (kár bekövetkezése, károkozó jogellenes magatartás, okozati összefüggés, felróhatóság)? 2. E kérdés elbírálásának munkaügyi per keretei között kell-e történnie? A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék, valamint vele egyetértésben a Kúria a 62 195 273 Ft és kamatai iránt előterjesztett keresetet illetően úgy ítélte meg, hogy az alperesnek a H. T. Kft. ügyvezetőjeként történő eljárása nem áll okozati összefüggésben a kár bekövetkezésével, továbbá az indítványozónak – ha a H. T. Kft. pontos pénzügyi helyzetéről nem is – arról tudomással kellett rendelkeznie, hogy a H. T. Kft. jelentős – 100 000 000 Ft-ot meghaladó – tartozással rendelkezik. Emellett, tekintettel arra, hogy a három szerződésből kettőt az indítványozó képviselőjében – ügyvezetői minőségben – nem az alperes, hanem a fia írt alá, a Kecskeméti Törvényszék és a Kúria arra a következtetésre jutottak, hogy az ezekkel összefüggésben felmerülő esetleges károk nem a munkaügyi bíróságra tartoznak. Álláspontjáról a törvényszék számot adott a jogerős részítéletben, ennek során kifejtette, miért nem ítélte bizonyítottnak az okozati összefüggés fennállását, továbbá miért nem tartotta munkajogi perben elbírálnak az alperesnek az indítványozó felé fennálló esetleges felelősségét; a Kúria pedig ezt követően kifejtette, miért nem jogszabálysértő a jogerős részítélet.
- [31] Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy a törvényszék nem azt állította, hogy az alperes nem volt az indítványozó ügyvezetője 2012. augusztus 2-án, hanem azt, hogy az ügy megítélése szempontjából jelentős nyilatkozatot nem ebben a minőségében tette (lásd a jogerős részítélet 10. oldalát). A rendelkezésre álló iratokból nem tűnik ki olyan körülmény, ami arra mutatna, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést felvető vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet megvalósító sérelme következett volna be a per folyamán.
- [32] A fenti megfontolásokra tekintettel nincs helye a panasz érdemi vizsgálatának az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése alapján sem. Az előzményper tárgya az volt, terheli-e kárfelelősség az alperest az indítványozó irányába, a törvényszék pedig részben elutasította a keresetet, részben pedig hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet, és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az eljáró bíróságok a fentiek szerint számot adtak döntéseik indokáról, a panasz pedig nem mutat rá az Abtv. 29. §-ának megfelelő, az indítványozó tulajdonhoz való jogának a sérelmét valószínűsítő, a panasz befogadását indokoló körülményre.
- [33] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1663/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3090/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 10.Bv.1183/2018/20. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.696/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fahidi Gergely ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként, védője útján alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2018. január 29. napján kártalanítási kérelmet nyújtott be a Váci Fegyház és Börtön Parancsnokánál. A vizsgálandó időszakot 2010. március 16-tól 2019. január 29. napjáig, tehát a kérelem benyújtásának napjáig terjedő intervallum tekintetében jelölte meg. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] 1.2. A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2017. január 1. napjától 2018. január 29. napjáig terjedő időszakból 348 nap után az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 441 700 forint kártalanítást állapított meg az indítványozó részére. A 2010. március 18. napjától – 2016. december 31. napjáig terjedő időszak tekintetében viszont a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a kérelem nem a jogosulttól származik.
- [4] Ezzel kapcsolatosan kifejtette a bíróság végzésében, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 436. § (10) bekezdése valamint e törvényhez kapcsolódó és azt módosító a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) 10/A. § meghatározza a kártalanítási igény benyújtására jogosultak körét a 2017. január 1. napját megelőző időszak tekintetében. Ezek alapján megállapította a bíróság, hogy a kérelem nem jogosulttól származik, ugyanis az indítványozó korábban nem fordult az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, amely a jogosultságát megalapozná.
- [5] 1.3. Az ügyészség a kártalanítással érintett időszak csökkentése érdekében, míg az elítélt védője a panaszban megjelölt teljes időszak vizsgálata és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében élt fellebbezéssel. A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék megállapította, hogy a fellebbezések nem vezettek eredményre, így az elsőfokú döntést helybenhagyta. Indokolásában hangsúlyozta és egyetértett az elsőfokú döntés azon megállapításával, hogy a kérelmet 2017. január 1. napjától a kérelem benyújtásáig, azaz 2018. január 29. napjáig vizsgálta érdemben. Kitért arra is végzésében a másodfok, hogy helyes az elsőfokú bíróság végzésének indokolása azzal kapcsolatosan, hogy a 2017. január 1. napját megelőző időre nem állapított meg kártalanítást, tekintettel arra, hogy a fogvatartott sérelmeivel nem fordult az EJEB-hez.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 10.Bv.1183/2018/20. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.696/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenes-

ségének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét és a III. cikk (1) bekezdését.

- [7] 2.1. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifejtette, hogy a Mód. tv. által bevezetett ideiglenes rendelkezések értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját, ezáltal nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között. Az indítványozó szerint ezen rendelkezéseknek az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód megsértését kellene kompenzálnia, a bíróságok téves jogértelmezése folytán viszont nem jut érvényre a jogalkotó akarata, a Bv. tv. preambulumban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás intézménye.
- [8] Kitért arra is indítványában az indítványozó, hogy különösen méltánytalannak és a tisztességes eljáráshoz való alapjoggal ellentétesnek tartja a bíróság részleges elutasítását a vizsgált időszak nagy részére arra tekintettel, hogy az eljárás már hosszabb idő óta húzódik, valamint ez idő alatt megfelelő tájékoztatást sem kapott az ügyről és annak fejleményeiről. Kérte a fogvatartotti nyilvántartás táblázatos kivonatát, azonban ezt sem bocsátották rendelkezésére a bíróságok, holott a fogvatartottak kártalanításával kapcsolatban kialakult bírósági gyakorlatban ez a végzések részét képezi.
- [9] Ahogy a fellebbezésben, úgy a panaszban is hangsúlyozta az indítványozó, hogy álláspontja alapján a Mód. tv. által bevezetett módosítások egyértelműen és világosan meghatározzák a kártalanításra jogosultak körét és abból nem tűnik ki, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem a kártalanítási eljárás előfeltétele lenne. Véleménye szerint ezt támasztja alá a korábbi bírósági gyakorlat is.
- [10] Mindezek és az utólagosan kialakult, valamint a jogértelmezéssel szembemenő joggyakorlat miatt sok kártalanítási kérelmet elutasítanak, amely kiszámíthatatlanná teszi az ítélkezést, így veszélyeztetve a jogbiztonság követelményét.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] 3.1. Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz a befogadhatóság követelményeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [13] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés b), d), és e) pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az indítványozó az Alaptörvény I. és II. cikkében foglaltakat idézi – valamint az alaptörvényi rendelkezés megjelölése nélkül megemlíti a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is – azonban azokkal kapcsolatosan érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arról, hogy a támadott bírói döntések miért és mennyiben sértik ezen alapjogait, nem adott elő. Ennek értelmében az indítványozó nem teljesítette az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglalt indokolási kötelezettséget. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezések tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét állító panasz a határozott kérelem fent megjelölt követelményeinek nem felel meg: az indítványozó nem jelölte meg konkrétan, hogy az EJEB kérelem hiányával kapcsolatos panaszát az Alaptörvény mely rendelkezésével tartja ellentétesnek. Az indítványozó ugyan hivatkozott az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseire, valamint felsorolta a véleménye szerint a bíróságok által alaptörvény-ellenesen alkalmazott Bv. tv.-ben foglalt jogszabályi rendelkezéseket, azonban ezeket nem kapcsolta össze; az egyes alaptörvényi rendelkezések tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást, illetőleg ezekkel összefüggésben nem fejtette ki Alaptörvény-

ben biztosított joga sérelmének lényegét. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata, hogy az indítványozó által felsorolt érveket és alaptörvényi rendelkezéseket „összepakosítsa”, és ily módon következtesse ki az előadottakból azt, hogy az indítványozó mely alaptörvényi rendelkezés sérelmét milyen indokokra alapítva állítja. Tehát a támadott bírósági döntésekhez nem kapcsolódó, a törvényértelmezést alkotmányos szempontok nélkül, csak általánosságban előadott érvek alapján az alkotmányjogi panasz érdemben nem vizsgálható.

- [16] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványban szereplő, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében biztosított és hivatkozott jogállamiság követelménye, valamint az E) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság alkotmányos követelménye nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított és védett alapjogának, így e rendelkezésre alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható.
- [17] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1845/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3091/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény 6. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján 2020. július 29-én alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: lasz.) 6. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, és azt az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg. A kiegészített indítvány szerint a kifogásolt rendelkezés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, C) cikk (1) bekezdését, XII. cikk (1) bekezdését és a XV. cikk (2) bekezdését sérti. Az lasz. támadott szabálya szerint „az igazságügyi szervnél – a 3–5. §-okban foglaltakon kívül – az érdemi és az ügydöntő feladatokat középfokú vagy felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező tisztviselők látják el. Tisztviselő a főtanácsadó, a bírósági ügyintéző, továbbá a végrehajtási ügyintéző is.”
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben az alkotmányjogi panasz és mellékletei értelmében az lasz. 6. § (1) bekezdése – a törvényszéki végrehajtással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2019. évi LXXXI. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) való módosítása előtt – úgy szólt, hogy „az igazságügyi szervnél – a 3–5. §-okban foglaltakon kívül – az érdemi és az ügydöntő feladatokat középfokú vagy felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező tisztviselők látják el. Tisztviselő a főtanácsadó, a bírósági ügyintéző, a végrehajtási ügyintéző, továbbá a törvényszéki végrehajtó, végrehajtó-helyettes és a végrehajtójelölt is.” A Módtv. 16. §-a módosította az lasz. 6. § (1) bekezdését: eszerint az „a végrehajtási ügyintéző, továbbá a törvényszéki végrehajtó, végrehajtó-helyettes és a végrehajtójelölt” szövegrész helyébe a „továbbá a végrehajtási ügyintéző” szöveg lépett. Vagyis a törvényszéki végrehajtó, végrehajtó-helyettes és a végrehajtójelölt már nem szerepel a 6. § (1) bekezdésben; az alkotmányjogi panasz ezt a változást támadja.
- [3] Az indítványra okot adó ügynek az előzményeihez tartozik, hogy az állami adó- és vámhatóság végrehajtási feladatainak ellátásához szükséges egyes intézkedésekről szóló 1499/2017. (VIII. 11.) Korm. határozat 1. pontja szerint a Kormány „egyetért azzal, hogy a törvényszéki végrehajtási feladatokat 2019. január 1-jétől az állami adó- és vámhatóság lássa el”. 2020. január 1-jét követően a folyamatban lévő végrehajtási eljárásokat is az állami adó- és vámhatóság foganatosítja, ezért 2020. január 1-jével a törvényszéki végrehajtás mint feladat kikerült a bíróság szervezetrendszeréből, és a törvényszéki végrehajtó mint jogállás megszűnt; az lasz. törvényszéki végrehajtó jogállásával kapcsolatos rendelkezéseit ezért, emiatt az átalakítás miatt kellett módosítani. A Módtv.-t 2019. november 28-án hirdették ki, a 16. §-a szerinti módosítás – ami az lasz. 6. § (1) bekezdését érintette – 2020. január 31-én lépett hatályba [68. § (2) bekezdés].
- [4] A panasz szerint a törvényszéki végrehajtó jogállását a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 255–259. §-a rendezte. A Vht. 256. §-ának (1) bekezdése rögzítette, hogy a törvényszéki végrehajtó a törvényszéknél szolgálati jogviszonyban álló bírósági tisztviselő, akit a törvényszék elnöke nevez ki határozatlan időre, meghatározott törvényszékhez. A Vht. 255–259. §-át a Módtv. 13. § n) pontja helyezte hatályon kívül 2020. január 1-től.
- [5] Az indítványozó a beadványai tartalma szerint 1997. december 1-je óta a Fővárosi Törvényszéki – akkor még Fővárosi Bírósági – Végrehajtók Irodájánál teljesített szolgálatot, 2001. augusztus 21. napjától, mint megyei bírósági, később törvényszéki végrehajtó. 2019-ben a Fővárosi Törvényszék Elnöke tájékoztatta az indítványozót, hogy az lasz. módosítása miatt 2020. január 31. napjával végrehajtó munkakörben történő alkalmazására nincs

lehetőség, egyúttal felajánlotta, hogy 2020. január 31. napjától bírósági ügyintézőként folytathatja munkáját. Az indítványozó a felajánlott bírósági ügyintézői munkakört nem fogadta el, így jogviszonya a panasz értelmében 2020. január 30. napjával felmentéssel megszűnt.

- [6] 1.2. A panasz tartalma szerint a panaszban kifogásolt jogsérelem a törvényszéki végrehajtói jogállás megszűnése. Ennek a sérelemnek az orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás nincs, a jogsérelem a sérelmezett jogszabályi rendelkezés hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be. A panasz szerint a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozó esetében a Fővárosi Törvényszékkel fennálló szolgálati jogviszonyát, törvényszéki végrehajtói munkakörét megszüntette, életpályáját derékba törte.
- [7] Az alkotmányjogi panasz az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meghatározását illetően azt tartalmazza, hogy a panasz „a normaalkotói kompetencia gyakorolhatóságának vizsgálatára irányul. Az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó törvényszéki végrehajtói szervezet működésére, illetve a végrehajtói szervezetrendszer alapjait érintő jogszabályváltozásokra vonatkozik. A törvényszéki végrehajtási szervezetrendszerrel érintő jogszabályváltozások közvetlen kapcsolatban állnak az Alaptörvényben elismert jogbiztonság alkotmányjogi alapelveivel, valamint a bírósági döntésekbe vetett közbizalomnak és e döntések tekintélyének megőrzésével, illetve az adósok vagyoni és személyiségi jogait korlátozó állami kényszerintézkedésekkel. Ezekről a kérdésekről és összefüggésekről a testület korábban még nem hozott határozatot, a végrehajtói szervezet működését korábbi döntéseiben csak az önálló bírósági végrehajtók tekintetében vizsgálta. Ugyanakkor a kérdések tisztázása nem csupán az érintett szervezet és az igazságszolgáltatás működése szempontjából releváns. Jelentősége van annak, hogy a bírósági határozatok végrehajtása miként, milyen színvonalon és hatásfokkal történik. A szervezet szakmailag és igazgatásilag hogyan, miként működik és annak átalakítása alkotmányossági szempontok alapján kívánatos-e.”
- [8] Az indítványozó a panasz érdemi indokolásaként arra hivatkozik, hogy az lasz. 6. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében elismert jogállamiság elvéből fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalmát, valamint a kellő felkészülési idő követelményét, a kifogásolt rendelkezés a kihirdetését megelőző időre vonatkozóan állapít meg új szabályokat, a törvényszéki végrehajtók korábbi jogállását megszüntetve. A jogszabályváltozás hátrányos tartalmú, minthogy határozatlan időre szóló, végrehajtói kinevezéssel létrejött szolgálati viszonyt szüntet meg, azzal, hogy a szabályozást a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni rendelte. Visszaható hatályú jogalkotásnak tekinthető az, hogy a jogalkotó úgy avatkozik bele a jogviszonyba, hogy azzal jelentősen megváltoztatja az egyik fél anyagi és személyi körülményeit, munkajogi státuszát. Álláspontja szerint a szóban forgó jogszabály jelen alkotmányjogi panasszal támadott rendelkezése ezért a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába ütközik. Számára – a fentiekben részletezett – hátrányos következményeket előidézve. A támadott jogszabályi rendelkezés a kellő felkészülési idő hiánya miatt is alaptörvény-ellenes, mert azt az Országgyűlés 2019. november 19-i ülésén fogadta el, 2020. január 31-én hatályosult, azonban az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyát érintő személyügyi intézkedések körében a törvényszéki végrehajtónak már 2019. november 28. napjáig nyilatkoznia kellett arról, hogy a felajánlott munkakört elfogadja-e vagy kezdeményezi szolgálati viszonyának megszüntetését. A jogalkotó szűk időkeretet határozott meg arra, hogy a törvényszéki végrehajtó átgondolja további élethelyzetét, vagyis, hogy a felajánlott új munkakört vagy a felmentést válassza, azaz miként alkalmazkodjon a támadott jogszabályi rendelkezés által teremtett helyzethez.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében kinyilvánított hatalom megosztásának elve is sérül azzal, hogy a törvényszéki végrehajtó eljárása az 1994. évi LIII. törvény 225. §-ának (2) bekezdése szerint a bíróság eljárásával volt azonos, ebből eredően eljárása során a törvényszéki végrehajtó is a bíróéhoz hasonló függetlenséget élvezett, ezzel szemben az adóvégrehajtó eljárása során nem független, minthogy kormánytisztviselőként hierarchikus alá-fölrendeltségben dolgozik, felettese által bármely intézkedése tekintetében utasítható.
- [10] Az alkotmányjogi panasz azzal is érvel, hogy az Alaptörvény XII. cikkének (1) bekezdésében deklarált munka és foglalkozás szabad megválasztásához fűződő jogot is sérti a határozatlan idejű jogviszony megszüntetése. Sérelmes, hogy nem ajánlottak fel jogszabályi szinten önálló bírósági végrehajtói álláshelyet, esetleg adóvégrehajtóként való további alkalmazás lehetőségét. A bírósági ügyintézői állás törvényszéki végrehajtói jogállásnak és munkakörnek megfelelő foglalkozásnak nem tekinthető. A törvényszéki végrehajtói munkakörtől való megfosztás egyben a foglalkozás megválasztásának és gyakorlásának alkotmányos szabadságát is sérti.

- [11] Az indítványozó hivatkozik arra is, hogy az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdésében foglaltak is sérülnek. A támadott jogszabályi rendelkezés negatív módon diszkriminatív, hiszen az adóvégrehajtó és a törvényszéki végrehajtó között – az utóbbi hátrányára – tesz különbséget. A két csoport feladatainak érdeme, eljárásának feltételei, az intézkedéseikkel érintett jogalanyok, az általuk kezelt követelések, vagy más fontos ismérvek tekintetében semmiféle lényeges különbség nem áll fenn. A két csoportba tartozó végrehajtók hasonló jogi környezetben végezték munkájukat, ezért a megkülönböztetésnek semmiféle indoka nincs. A különbségtétel abban nyilvánul meg, hogy a törvényszéki végrehajtó munkáját – szemben az adóvégrehajtóéval – szükségtelennek ítéli. Ez azt eredményezi, hogy nem csupán az indítványozó absztrakt értelemben vett emberi méltósága, de a foglalkozás gyakorlásához, jogbiztonsághoz fűződő joga is sérült.
- [12] Az alkotmányjogi panasz kiegészítésében az indítványozó utal arra, hogy nem a munkáltató döntését sérelmezi, hanem a jogszabályt, a munkáltatói intézkedésre okot adó jogszabályváltozást. A jogszabályváltozásra hivatkozva nem lehet munkaügyi pert kezdeményezni. Az alkotmányjogi panaszában a jogszabálmódosítást támadja, erre az alkotmánybírói eljárásban van lehetőség. Emiatt nem róható fel vele szemben, hogy nem indított munkaügyi pert. A panasz kiegészítése szerint az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlási felhívása – amely szerint a panasz nem hivatkozik az Alaptörvény Szabadság és Felelősség című részben szabályozott alapjog sérelmére – feltehetőleg téves megfogalmazásból eredhet, hiszen eredeti beadványában pontosan megjelölve hivatkozik az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésére, valamint az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdésére.
- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság egyes formai és tartalmi törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A 2020. július 29-én benyújtott panasz az lasz. 6. § (1) bekezdése módosításának hatálybalépését (2020. január 31.) követően a 180. napon, vagyis határidőben érkezett az Alkotmánybírósághoz (Abtv. 30. §). A panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (2) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [15] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett azt, hogy az indítványozó érintettségének a fennállása az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz feltételeinek az alkalmazásakor megállapítható-e a jelen esetben a támadott jogszabály kapcsán. Az indítványozó csatolta az érintettségét szerinte alátámasztó dokumentumokat [1997.El.VI.L.24/20. számú végrehajtói kinevezési irat, 2019.El.VI.A.135/6-IV. számú irat, 2015.El.VI.B.372/15. számú irat, Igazságügyi Minisztérium VII-PF/84/2/2017. számú irata] (Abtv. 26. §). Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás. „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja [...] az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvoslása. [...] a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg,

- s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]–[62], [66]}.” {3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [13], [15]} Tehát „[a] kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az utólagos norma-kontroll korábbi, bárki által kezdeményezhető változatától. [Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (régi Abtv.) 20. § (2) bekezdés]” {3105/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. A kivételes alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „[a]z érintettségnek [...] személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie {lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}.” {3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]} Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális) {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. „Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia.” {Először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31], legutóbb megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]} {A gyakorlat összefoglalását lásd legutóbb például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [32]–[35]; 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [18]–[19]}
- [16] A támadott jogszabályi rendelkezés, az lasz. 6. § (1) bekezdése a Vht. módosításához kapcsolódik. A módosítás a lényege szerint a 6. § (1) bekezdése második mondata tisztviselőkre vonatkozó felsorolásából törölte a törvényszéki végrehajtó, végrehajtó-helyettes és a végrehajtójelölt megnevezéseket. Ez a hatályon kívül helyezést ugyan további végrehajtási aktus nélkül érvényesül, az indítványozó jogviszonyát viszont nem érintette személyesen és közvetlenül. Az indítványozó foglalkoztatási jogviszonyát az lasz. 6. § (1) bekezdése módosítása nem alakította át, és nem szüntette meg. A törvényszéki végrehajtói feladatokra, szolgálati viszonyára vonatkozó szabályozás a Vht. XX. Fejezete („A törvényszéki végrehajtó”) 2020. január 1-jei hatályvesztésével került ki a Vht.-ből. Az lasz. 6. § (1) bekezdése egyes szövegrészeinek a törlése ehhez a változáshoz igazodott, a kifogásolt bekezdés egyes szövegrészeinek a törlése az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait önmagában nem érintette, az indítványozó személy jogi pozícióját a korábbi jogosultságaihoz képest nem változtatta meg {vesd össze: 15/2020. (VII. 8.) AB határozat, Indokolás [5]; 3/2019. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [36]}. Az igazságügyi alkalmazotti jogviszonyának a megszűnésére nem az lasz. 6. § (1) bekezdése hatott ki közvetlenül, és nem is a Vht. jelzett módosítása, hanem – ahogyan arra a panasz is utal – a további foglalkoztatásával kapcsolatos saját döntése, amely a munkáltatói intézkedéshez, a jogviszony felmentés útján való megszűnéséhez vezetett.
- [17] Az Alkotmánybíróság a jelen esetben ezért nem tartotta megállapíthatónak, hogy az alaptörvény-ellenesnek állított jogszabály az indítványozó személyét, konkrét jogviszonyát, közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan (jelenvaló módon) érinti.
- [18] 3.2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt feltétel (érintett-e az indítványozó) hiányában nem kellett vizsgálni, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogra hivatkozik-e, és az Abtv. 29. §-ában foglaltak teljesülnek-e.
- [19] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdése alkalmazásával, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1310/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3092/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.158/2019/7. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukat a Kúria Mfv.I.10.158/2019/7. számú ítéletével szemben terjesztették elő, amelyben kérték a Kúria ítélete, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.399/2018/10. számú ítélete és a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.163/2016/46. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozók előadták, hogy a már hosszabb ideig tartó határozatlan idejű munkaviszonyukat a munkáltatójuk 2010. november 5-én rendes felmondással megszüntette. A munkáltató arra hivatkozott, hogy létszámcsökkentéssel járó átszervezést hajtott végre, amelynek következtében az indítványozókat foglalkoztató részleg tevékenységét gazdasági megfontolásból külső vállalkozás vette át, a fennmaradó feladatokat pedig a munkáltató a munkavállalói között szétosztotta. A munkáltató az indítványozók munkaviszonyának megszüntetése előtt felajánlotta nekik, hogy korábbi munkájukat vállalkozás formájában folytassák. A felek között tárgyalások folytak, amelyek végül nem vezettek eredményre.
- [3] Az indítványozók a munkaviszonyuk megszüntetésével szemben bírósághoz fordultak, keresetükben a rendes felmondás jogellenességének megállapítását és általán-kártérítés megfizetését kérték, valamint az ítélet jogerőre emelkedéséig terjedő időre elmaradt munkabért igényeltek. Az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.163/2016/46. számú ítéletével kötelezte az alperes munkáltatót, hogy fizessen az I. rendű felperesnek 299 620 forint elmaradt munkabért és annak kamatát, a II. rendű felperesnek 55 547 forint elmaradt munkabért és kamatát, továbbá részére lakásépítési támogatás jogcímén 532 000 forintot és ennek kamatát. A bíróság ezt meghaladóan az indítványozók keresetét elutasította. Kötelezte továbbá a feleket pernyertességük/pervesztességük arányában a perköltség és illeték viselésére. A felek fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.399/2018/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a II. rendű felperes vissza nem térítendő lakásépítési támogatás jogcímén előterjesztett 532 000 forint és járuléka iránti keresetét elutasította. Egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a perköltségre vonatkozó megállapítások megváltoztatásával. Ezen túlmenően rendelkezett a feleket terhelő perköltségről, illetve illetékviselési kötelezettségről.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozók felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, melyben elsődlegesen az első- és a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát kérték. Másodlagosan az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozták. Kérték annak kimondását, hogy a felperesekkel közölt felmondás jogellenes volt, ezért az alperes munkáltató 9 havi átlagkereset megfizetésére, továbbá a II. rendű alperes részére 532 000 forint vissza nem térítendő lakáscélú támogatás megtérítésére köteles. Perköltséget is igényeltek. A Kúria az Mfv.I.10.158/2019/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintette, egyebekben hatályában fenntartotta. Kötelezte az indítványozókat, hogy fizessenek meg az alperesnek fejenként 50 000 forint felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezte továbbá az I. rendű felperest 580 800, a II. rendű felperest 533 200 forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.
- [5] Az indítványozók a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott ítélete ellen terjesztették elő az alkotmányjogi panaszukat. Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat, az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem, illetve az alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolás tekintetében. A felhívásra

- a megadott határidőben – az indítványozók kiegészítették eredeti beadványukat, s kérték a kúriai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló ítéletek megsemmisítését.
- [6] Az indítványozók a Kúria ítéletét az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésébe, N) cikk (1) és (3) bekezdésébe, R) cikk (2) bekezdésébe, T) cikkébe, 25. cikkébe, 28. cikkébe, XIII. cikkébe, XIX. cikkébe, XV. cikk (1) bekezdésébe, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközőnek tartották. Sérelmezték, hogy az általuk hivatkozott jogszabályokat az Alaptörvény „XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot és XXVIII. cikk (1) és XV. cikk (1) bekezdésekben biztosított jogokat sértve, továbbá R) cikk (2) bekezdésével, N) cikk (1) és (3) bekezdéseivel és a 28. cikkkel ellentétesen [...] nem alkalmazta szó szerint” a Kúria. Szerintük „széles társadalmi érdek fűződik” a kúriai jogalkalmazással, illetve jogértelmezéssel szembeni panaszuk elbírálásához. Hivatkoztak arra, hogy a Kúria az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétesen nem kezelte a feleket egyenlően, mivel szerintük „kigyomláta az összes felperesek javára szóló tényt vagy jogi érvelést az alsóbb fokú bíróságok által már megállapított tényállásból”. Állították, hogy a Kúria az Alaptörvény „XXVIII. cikk (1) bekezdéssel ellentétesen nem volt pártatlan, sem tisztességes” akkor, amikor úgy ítélte meg, hogy az MK.95. számú állásfoglalás megsértésére hivatkozó kérelmük „jogszabálysértésként nem volt értelmezhető”, az állásfoglalás „nem jogszabály”, és ezzel kapcsolatos kérelmükkel érdemben nem foglalkozott. Ez szerintük „opcionális precedens alkalmazás”, mely „jogbizonytalanság a vagyonhoz való jogot is érinti (XIII. cikk)”. Kifogásolták, hogy a „Kúria és a Törvényszék ítélete megfordította a bizonyítási terhet az átszervezés mint valóságos felmondási ok ügyében, ezzel Kúria megsértette a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot és XXVIII. cikk (1) és XV. cikk (1) bekezdésekben biztosított jogokat”. Sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy „a munkabér helyett ígért építési támogatást az elsőfok megítélte, a másodfok megvonta, utóbbi felülvizsgálatát pedig azzal utasította el a Kúria [...], hogy szerinte felperes későn, csak a 2019-es felülvizsgálati kérelemben hivatkozott arra, hogy ez munkabér helyett jár neki”.
- [7] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését sérti, hogy a Kúria bizonyítottnak minősítette, hogy „a felperesek tevékenysége akár papír alapon is ellátható lett volna”, jóllehet szerintük ezt az alperes ügyvezetőjének vallomásából kiragadott, általa utóbb kijavított valótlan állításként kellett volna értékelni, ami kizárólag az eszközfüggőség és ezáltal az „ún. munkaügyi jogutódlás” megállapításának indokolatlan kizárását célozta. Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított „észszerű időn belüli ítélethez” való jogukat sértette, hogy a bíróságok „sokszor egy éves szüneteket tartva a 2010 decemberében indított ügyet több mint 9 évig húzták el”. Túlterjeszkedett a Kúria az Alaptörvény 25. cikkében foglalt igazságszolgáltatási feladatán és megsértette a T) cikk szerinti „bírói jogalkotás tilalmát”, hogy az ún. munkaadói jogutódlás megállapítását bizonyító eszközátadást megkérdőjelezte, szerintük a Kúria „jogszabályt alkotott” azzal, hogy többfajta eszközátadást feltételez és kér számon, illetve „kibújik a felek egyenlő kezelése és a pártatlanság követelménye alól”.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozók a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperesek voltak, felülvizsgálati kérelmüket a Kúria nem tartotta megalapozottnak, számukra a Kúria ítélete ezért hátrányos döntésként értékelhető, s a perben a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették. A természetes személyek ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük fennáll.
- [10] Az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszukban (a Törvényszék tájékoztatása értelmében a Kúria ítéletét 2020. március 3-án vette át az indítványozók jogi képviselője; az alkotmányjogi panaszt 2020. április 8-án adták postára) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadták.
- [11]2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak

az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban többek között állították az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése, N) cikk (1) és (3) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, T) cikke, 25. cikke, valamint 28. cikke sérelmét is, amelyek megsértésére hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.

- [12] 2.2. Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XIII. cikke, XV. cikk (1) bekezdése, XIX. cikke és XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, ezen alaptörvényi cikkeket érintően ugyanis az indítványozók nem indokolták a támadott kúriai ítélet alaptörvény-ellenességének okát. Nem indokolták az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikke kapcsán, hogy a Kúria támadott ítélete konkrétan miért okozza az alkotmányos szinten garantált tulajdonvédelem sérelmét. Nem indokolták az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését érintően, hogy a Kúria ítélete milyen velük összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok viszonylatában okozott számukra, s milyen szempontból hátrányos megkülönböztetést. Nem fejtették ki továbbá, hogy az Alaptörvény XIX. cikkét milyen vonatkozásban sérti szerintük a támadott kúriai ítélet. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított jogorvoslathoz való joguk sérelmét a „bizonyítási teher” állítólagos megfordítására, továbbá egy bizonyíték valótlanosságára hivatkozva kérték megállapítani; nem amiatt tehát, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervezethez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége nem volt biztosított számukra, amit a jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint biztosít [35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3304/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [38]].
- [13] Az Alkotmánybíróság minderre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az előbbieken foglalt okokból nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek, ugyanis ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az indítványozók nem adtak elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést az ügyük vonatkozásában.
- [14] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az indítványozók a Kúria ítéletével kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes eljáráshoz való joguk sérelmének megvalósulását mindenek előtt a vonatkozó jogszabályok értelmezésében, illetve alkalmazásában, továbbá az MK.95. számú állásfoglalás alkalmazásának mellőzésében, valamint az eljáró bíróságok által lefolytatott bizonyítási eljárásban és a bizonyítékok értékelésében látták. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott panasz valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. A kúriai ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a Kúriától eltérő módon értékelje a felmondás jogszerűségét, illetve a munkaviszony megszüntetéséhez kapcsolódó jogkövetkezményeket.
- [16] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak a bírósági eljárást befejező döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Alkotmánybíróság ekként a bírói döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” [Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]] Az indítványozók által felhívott tisztességes

eljáráshoz való jog nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.

- [17] Az indítványozók a Kúria ítéletével kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére a bírósági eljárás elhúzódása miatt is hivatkoztak. Az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság több polgári ügy vonatkozásában is úgy foglalt állást, hogy az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben kiemelte, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet. Az ítéletek megsemmisítése révén viszont a bírósági eljárás újra kezdetét venné, ezáltal a per csak tovább húzódna. „A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe.” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [17]; 3365/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [13]} Erre tekintettel az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog vonatkozásában sem merült fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [18] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/698/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3093/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 13.Gpkf.43.363/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Szabó, Kocsis és Társa Ügyvédi Iroda, ügyintéző ügyvéd: dr. Szabó Oszkár) eljáró gazdasági társaság indítványozó (a továbbiakban: indítványozó, a peres eljárásban felperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Fővárosi Ítéltábla 13.Gpkf.43.363/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári peres eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó kisebbségi tulajdonos a közel húsz gazdasági társaságból álló csoporthoz tartozó öt gazdasági társaságban (a peres eljárásban III–VII. rendű alperesek). Az indítványozó keresetében annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy az I. és II. rendű – természetes személy – alperesek minősített többségi befolyást szereztek a kisebbségi tulajdonában álló gazdasági társaságokban, és törvényi kötelezettségük ellenére elmulasztották ezt a tényt bejegyzés és közzététel végett bejelenteni a nyilvántartó cégbíróságnak. Kérte továbbá, hogy az I. és II. rendű alperesek minősített többségi befolyásának megszerzése tényének bejegyzéséhez és annak közzétételéhez szükséges bejelentésre irányuló nyilatkozatot a bíróság ítéletével pótolja, és az illetékes cégbíróságot hívja fel az I. és II. rendű alperesek minősített többségi befolyásszerzése tényének a III–VII. rendű alperesek cégjegyzékébe történő bejegyzésére és ennek a Cégbizonylatban történő közzétételére. A III–VII. rendű alpereseket mindezek túszerzésére kérte kötelezni.
- [3] A Fővárosi Törvényszék végzésével az indítványozó keresetlevelét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján visszautasította. Az elsőfokú bíróság hatáskör hiányára alapított döntését azzal indokolta, hogy a felperesi igény nem perben, hanem a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 72. § (1) bekezdése és a 74. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján a cégbíróság hatáskörébe tartozó törvényességi felügyeleti (polgári nemperes) eljárásban érvényesíthető. Hangsúlyozta, hogy a minősített többségi befolyást szerző tagnak (részvényesnek) kötelessége az adatváltozás bejegyzése iránti kérelem cégbírósághoz történő benyújtása, amennyiben e kötelezettségét nem, vagy késedelmesen teljesíti, a mulasztása következményeként beálló jogszabálysértő állapot a befolyása alá került cég tekintetében állapítható meg, mivel a cégre vonatkozó cégjegyzék nem tartalmazza a Ctv. által előírt adatot. A törvényességi felügyeleti eljárásban a Ctv. 81. § (5) bekezdése alapján a cégbíróságnak lehetősége van azonban arra, hogy ne a befolyás alá került céggel, hanem a kötelezettsége teljesítését elmulasztó minősített többségi befolyás megszerzőjével szemben alkalmazzon a cégnyilvántartás közhitelességének biztosítása érdekében olyan intézkedést, amellyel a cég törvényes működését kikényszeríti.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla alkotmányjogi panasszal támadott végzésével helybenhagyta az elsőfokú végzést. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a másodfokú bíróság indokolásában rögzítette, hogy a felperes keresettel érvényesített igényei között bírósági úton nem érvényesíthető követelés is szerepelt. Ezzel összefüggésben azt emelte ki, hogy Ctv. 1. § (1) bekezdése értelmében a cégnyilvántartást a cégbíróság vezeti, és kérelemre vagy hivatalból dönt az abban szereplő adatok, jogok, tények bejegyzéséről, törléséről. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezért a cégbíróság bejegyzésre és közzétételre történő felhívására irányuló igény polgári per bírósága előtt nem érvényesíthető, a perbíróság – a cégbíróság felhívásával – a befolyásszerzés cégnyilvántartásba történő bejegyzését nem rendelheti el. Hangsúlyozta ugyan-

akkor, hogy a Pp. 176. § (3) bekezdése értelmében a keresetlevelet vissza kell utasítani akkor is, ha a visszautasítási ok a keresetlevélnek csak egy részére vonatkozik.

- [5] 2. Az indítványozó a másodfokú végzés ellen benyújtott, majd az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra történő felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, továbbá a 25. cikk (2) bekezdés sérelmére hivatkozott. Kiemelte, hogy a panasz alapjául szolgáló peres eljárás – ahogy korábban több törvényességi felügyeleti eljárás, továbbá egy másik polgári per, majd az abban hozott jogerős ítélet megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz eljárás – megindításával az volt a célja, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:324. § (2) bekezdésében biztosított jogát érvényesíteni tudja. A Pp. 7. § 9. f) pontjára és 20. § (3) bekezdés ad) pontjára hivatkozással állította, hogy igényét a törvényszék hatáskörébe tartozó, a jogi személyek működésével kapcsolatos gazdasági társaságban történő befolyásszerzéssel kapcsolatos perben érvényesítette, az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése szerint pedig bíróság dönt a magánjogi jogvitákban. Az indítványozó megítélése szerint alapvető sérelem érte azért, hogy a perbíróság a hatáskörébe tartozó ügyben nem járt el, a hatáskör hiányára alapított keresetlevelet visszautasító végzést helybenhagyó másodfokú végzés törvénysértő, és ellentétes a 25. cikk (2) bekezdéssel is, valamint sérti a XXVIII. cikk (1) bekezdésben biztosított azon jogát, hogy valamely perben a jogait és kötelezettséget törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el. Tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét állította az indítványozó arra tekintettel is, hogy a másodfokú bíróság végzése indokolásában az elsőfokú bíróságnak tulajdonít olyan megállapítást is (a kereseti kérelem egy része bírósági úton nem érvényesíthető), amelyet az elsőfokú végzés nem tartalmaz. Megítélése szerint a sérelmezett megállapítás alapja, hogy a másodfokú bíróság nem rögzítette pontosan kereseti kérelmét, amely jognyilatkozat pótlására, és nem a cégbíróságnak a bejegyzésre és közétételre történő felhívására irányult. Sérelmezte továbbá ezzel összefüggésben azt is, hogy a másodfokú bíróság nem indokolta meg, hogy a jognyilatkozat pótlása iránti igény miért ne lenne bírósági úton érvényesíthető, és nem hivatkozott olyan jogszabályi rendelkezésre, ami alátámasztaná a törvényességi felügyeleti eljárás „kizárólagosságát”. Álláspontja szerint a hatáskörrel összefüggő szabályt tartalmazó Ctv. 74. § (1) bekezdése és a Pp. 176. § (1) bekezdés b) pontja egymással ellentétes tartalmú értelmezésre vezethet, ezért javasolta, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvénnyel való összhang szempontjából együttesen vizsgálja a két jogszabályi rendelkezést. Nyilvános tárgyaláshoz való jogának sérelmét állította az indítványozó amiatt, hogy igénye érvényesítését olyan nemperes eljárásba kényszeríti a támadott végzés, amelyben a bizonyítás „lehetőségei” rendkívül szűkösek.
- [6] Az indítványozó szerint jogorvoslathoz való jogának sérelmét a fellebbezéssel támadott határozat helybenhagyásával okozta a másodfokú bíróság, mert nem biztosított jogorvoslatot az elsőfokú bíróság jogszabálysértő visszautasító végzésével szemben. A másodfokú döntés következtében nem kerülhetett sor a kért megállapítás érdemi vizsgálatára, a támadott végzés ellehetetlenítette azon jogának érvényesítését, hogy eladhassa társasági részesedését a minősített többségi befolyást szerzőknek.
- [7] A peres és nemperes eljárás szabályainak összehasonlítása alapján tett megállapításaira, az „eladási opcióhoz” kapcsolódó, általa ismertett és minősített jogalkalmazási gyakorlatra tekintettel az indítványozó szükségesnek tartotta, hogy az Alkotmánybíróság a támadott végzés megsemmisítése esetén állapítsa meg, hogy a panasz alapjául szolgáló ügy befolyásszerzéssel kapcsolatos per, és az indítványozó igénye csak peres eljárásban bírálható el teljes körűen. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság elvi érveléssel rögzítse a Ptk. 3:324. § (2) bekezdésének értelmezését, és foglaljon állást az igénye érvényesítésével kapcsolatban megfogalmazott kérdésekben is.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak szerint mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § -ra alapított indítvány megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [9] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható, az Abtv. 52. § (1) bekezdés b) pontja szerint az indítványban egyértelműen meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítványozó szerint az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése azt a jogot biztosítja számára, hogy igényét a bíróság magánjogi jogvitában bírálja el. A 25. cikk (2) bekezdése a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységi körébe tartozó ügytípusokat jelöli meg, az indítványozó számára jogot nem biztosít, ezért az Alaptörvény ezen rendelkezésének sérelmére alapított indítványi elem nem felel meg a törvényi feltételeknek, érdemi elbírálására ezért nincs lehetőség.

- [10] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az a)–f) pontokban foglaltakat. Az indítványozó csak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, a határozott kérelemre vonatkozó törvényi követelmény tartalmát jelentő egyetlen feltételnek sem felel meg ezért az indítványozónak azon „javaslata”, amely egyes jogszabályi rendelkezéseknek meg nem jelölt alaptörvény-ellenessége vizsgálataira hívja fel az Alkotmánybíróságot. Szintén nem felelnek a határozott kérelem követelményének azok az indítványozói kérelmek, amelyek nem a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására, hanem az Alkotmánybíróságnak jogértelmezési, jogalkalmazási kérdésekben történő állásfoglalására irányulnak.
- [11] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján az indítványnak – többek között – indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e] pont]. Az Alkotmánybíróság által vizsgálható alkotmányossági kérdés [Abtv. 52. § (2) bekezdés] meghatározásához szükséges tehát, hogy az indítványozó az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma és a támadott bírói döntés között szerinte fennálló ellentétet alkotmányjogilag is értékelhető érvekkel alátámasztja. E követelménnyel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján a bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panaszok esetében is kizárólag alkotmányossági szempontú vizsgálatot végezhet, hatásköre arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [például: 3231/2012. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [12] Az indítványnak a jogorvoslathoz, illetve a nyilvános tárgyaláshoz való jog sérelmére alapított elemeivel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Alkotmánybíróságnak következetes gyakorlata van mind a jogorvoslathoz, mind a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványaként elismert nyilvános tárgyaláshoz való jogra vonatkozóan. Az indítványozó nem hivatkozott, és nem is volt figyelemmel a megsérteni vélt alapjogok alkotmányos tartalmára, a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására felhozott érvei pedig törvényességi, vagy nem a jogalkalmazással kapcsolatos kifogások, amelyek nincsenek a panasz tárgyával alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben. Az alkotmányossági szempontból értékelhető indokolás hiánya az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, mert ilyen esetben a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének [például: 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3102/2015. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [24]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza továbbá, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [13] 3.4. Az Abtv. 29. § szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi kérdés esetén fogadhatja be. Az alternatív feltételek fennállását az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja [például: 3330/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3382/2018. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [19]; 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság értelmezésének lényege szerint processzualis alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti [lásd pl. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]]. Az Alkotmánybíróság döntéseivel meghatározta a tisztességes bírósági eljárás jellemzőit, így döntései alapján nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog tartalmát jelentik, amelyeknek megfelelően minősíthető tisztességesnek a bírósági eljárás [lásd 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [15] Az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét indokolt bírói döntéshez való jogának sérelmén keresztül is állította, és azt a támadott bírói döntés indokolásának hiányosságaiából vezette le. Ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság nem indokolta meg, hogy miért nem lehet perben jognyilatkozat pótlására irányuló igényt érvényesíteni, illetve arra sem adott választ, hogy igénye miért nemperes

- eljárásban érvényesíthető. Indokolt bírói döntéshez való jogának sérelmeként hivatkozott továbbá arra, hogy a másodfokú bíróság kiterjesztette az indokolást az elsőfokú bíróság végzése vonatkozásában.
- [16] Az indítványozó állításaival kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat, hogy 7/2013. (III. 1.) AB határozatában alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek értékelve a bíróság indokolási kötelezettségével összefüggő kérdéseket döntött, és a tisztességes bírósági eljárás követelményeihez tartozó részjogosítványként ismerte el az indokolt bírói döntéshez való jogot, meghatározva annak alkotmányos tartalmát. Ebből következik, hogy az indítványozó által a támadott döntés indokolásával kapcsolatban felvetett kifogások alapvető alkotmányjogi kérdésként további vizsgálatot nem igényelnek.
- [17] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az indítvány felvet-e kételyeket a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgel kapcsolatban. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az indokolt bírói döntéshez való jogból fakadó minimális elvárás, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részére vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését nem törvényességi alapon, a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}, így többek között nem értékeli, hogy a határozat indokolásában megjelenő érvek helyesek-e, a döntés jogszerű-e {például 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik továbbá a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [18] Ezeket a szempontokat figyelembe véve az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által előadott kifogások alapján nem merül fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye. Alkotmányjogi panasszal támadott végzésével a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését. Az elsőfokú bíróság végzése indokolásában részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint miért a cégbíróság hatáskörébe tartozó polgári nemperes eljárásban, és nem perben érvényesíthető a felperes igénye. Ezzel a jogi okfejtéssel, tehát nem csupán a döntéssel, de az annak alapjául szóló indokolással is egyetértett a másodfokú bíróság, ennek kifejezésével, megerősítésével pedig az elsőfokú végzés indokolása a másodfokú végzés indokolásává vált. Az indítványozónak az indokolással kapcsolatban felhozott másik kifogása sem érinti a másodfokú döntést érdemben, a másodfokú bíróság indokát adta ugyanis annak, hogy az általa észlelt további keresetlevél visszautasítási ok miatt nem érinti az elsőfokú bíróság döntését.
- [19] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványt nem felel meg az alkotmányjogi panasz befogadhatóságával szemben támasztott törvényi követelményeknek, ezért az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira figyelemmel, visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1419/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3094/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.412/2020/2. számú végzése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 28. § (1) bekezdése és 29. § (2) bekezdése, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdése, továbbá a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 5. § (5) bekezdés a) pont „Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni.” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság törvényes képviselője (dr. Takács Vilmos ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.II.37.412/2020/2. számú végzése, a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 19.K.27.841/2019/10. számú ítélete, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal BK/NEF/01738-4/2019. számú határozata, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal BK-05/NEO/02764-33/2019. számú határozata, továbbá az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 28. § (1) bekezdése és 29. § (2) bekezdése, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdése, valamint a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § (5) bekezdés a) pont „Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni.” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó ugyancsak kérte a támadott bírói döntések, valamint hatósági határozatok végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.
- [2] 1.1. A gyermekorvosi praxist működtető indítványozó ügyvezetője házi gyermekorvosként kötelező védőoltást adott be egy elmaradt iskolai kampányoltás pótlására az érintett gyermek édesapjának kérésére. Az oltás beadásának időpontjában a gyermek nem szerepelt az indítványozó ügyvezetőjének házi orvosi praxisában, ezáltal a pácienskarton sem állt rendelkezésre, a gyermek pedig nem abba az iskolába járt, amelyre vonatkozóan az indítványozónak működési engedélye lett volna. Az ügyvezető az oltás tényét az oltási könyvbe bejegyezte, de a gyermek TAJ száma hiányában azt nem rögzítette az elektronikus ambuláns naplóba, illetve a gyermeket hivatalosan nem tudta felvenni a házi orvosi praxisba sem.
- [3] Az oltás körülményeinek tisztázása érdekében a Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Hatósági Főosztálya Népegészségügyi Osztálya kereste meg a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatalát, amely az indítványozót 1 250 000 forint egészségügyi bírság megfizetésére kötelezte, felhívta minden olyan oltás beadásától való tartózkodásra, amelynek beadására nem jogosult, továbbá kötelezte az egészségügyi ellátás kapcsán a pontos dokumentáció vezetésére.
- [4] A határozattal szemben az indítványozó nyújtott be fellebbezést, melyben kifogásolta, hogy az elsőfokú hatóság egyáltalán nem állapított meg tényállást, a döntés nem tartalmazza, hogy a megállapított tényállást mely bizonyítékokra alapozta, továbbá csak felsorolta a jogszabályi hivatkozásokat. A fellebbezés szerint az sem derül ki a határozatból, hogy a bírság kiszabásakor a hatóság milyen szempontokat mérlegelt. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú hatóság törvénysértően állapította meg a fellebbezési illeték összegét. A másodfokon eljáró Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya az elsőfokú közigazgatási határozatot helyben hagyta.
- [5] A jogerős határozattal szemben az indítványozó kereseti kérelmet nyújtott be. Keresetét elsősorban arra alapozta, hogy a határozatból egyáltalán nem derül ki, hogy „pontosan hol, mikor, milyen körülmények és milyen

előzmények után, szerinte milyen jogszabálysértő magatartást tanúsított”. Az indítványozó szerint a közigazgatási szerv bizonyítékok hiányában, mérlegelési jogának megsértésével hozott döntést; továbbá állítása szerint a kiskorú oltásának pótlására a Rendelet 5. § (8)–(9) bekezdése alapján az indítványozó egyébként is jogosult volt. Érvelése értelmében az elektronikus dokumentálás hiánya csak felróhatóság esetén szankcionálható, esetében azonban rajta kívül eső okok miatt maradt el a dokumentálás, ezért marasztalása jogszabálysértő. Törvénytelennek tartotta a megfizetésre került illeték mértékének meghatározását és kifogásolta az illeték visszafizetésének elmaradását is. Az indítványozó keresetét a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elutasította. A bíróság álláspontja szerint az ellátás TAJ szám nélkül is dokumentálható lett volna a rendszerben, melyről az indítványozónak is tudnia kellett, a védőoltás beadására pedig jelen esetben csak annak az oktatási intézménynek az iskolaorvosa lett volna jogosult, amellyel a gyermek tanulói jogviszonyban áll. Az esetleges hiányzás miatt elmaradó védőoltások pótlásáról az oktatási intézményben az iskola-egészségügyi feladatot ellátó iskolaorvosok azonnal gondoskodhatnak, az ehhez szükséges oltóanyagot pedig közvetlenül igényelhetik a járási népegészségügyi intézettől. A szabad orvosválasztás kérdésével kapcsolatosan a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az közegészségügyi szempontból korlátozható, ugyanis maga a törvény is csak akkor ismeri el a szabad orvosválasztást, „ha jogszabály kivételt nem tesz”, jelen esetben pedig egyértelműen jogszabályi kivételről volt szó.

- [6] A bíróság ítéletében kifejtette azt is, hogy jelen esetben miért volt helye egészségügyi bírság kiszabásának, ugyanis az indítványozó által hivatkozott bírság kiszabását kizáró ok jelen esetben nem állt fenn. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megítélése szerint a bírság összegének meghatározása tekintetében az alperes eleget tett a jogszabály által előírt mérlegelési kötelezettségének is. A bíróság ugyancsak jogszerűnek ítélte meg az indítványozó oltási tevékenységtől való eltiltását azon gyermekek esetében, amelyek nem az indítványozó működési engedélye szerinti oktatási intézmény tanulói. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végezetül azt is megállapította, hogy a megfizetésre került illeték mértéke a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően került meghatározásra, az illeték visszatérítésére pedig csak akkor kerülhet sor, ha a közigazgatási hatósági döntés vagy intézkedés az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult, jelen esetben az elsőfokú hatóság döntése azonban sem részben, sem egészben nem volt jogszabálysértő.
- [7] Az ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, azonban a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását Kfv.II.37.412/2020/2. számú végzésével megtagadta, ugyanis nem látott olyan jogkérdést, amelynek eldöntése a joggyakorlat egységének, illetve továbbfejlesztésének biztosítása érdekében szükséges lenne. A Kúria megítélése szerint jelen ügyben a kampányoltás fogalmának tisztázása nem releváns kérdés, a fellebbezési illeték mértéke pedig az Itv. rendelkezéseinek megfelelően került meghatározásra. A Kúria ugyancsak nem tartotta indokoltnak előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését sem.
- [8] Az ítélettel szemben (még a Kúria végzésének meghozatalát megelőzően) az indítványozó alkotmányjogi panaszt is előterjesztett, melyet az Alkotmánybíróság a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel érdemi vizsgálat nélkül visszautasított.
- [9] 1.2. Az indítványozó a Kúria végzésének meghozatalát követően nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben egyaránt állította a Kúria végzésének, a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének, az Itv. 28. § (1) és 29. § (2) bekezdésének, a Rendelet 5. § (5) bekezdés a) pontja „Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni.” fordulatanak, valamint a Kp. 118. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, és kérte azok megsemmisítését, az alábbiak szerint.
- [10] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban és a hiánypótlás során a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság eljárásával kapcsolatban az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, továbbá XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állította.
- [11] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét egyaránt megvalósulni látta a bírósági eljárás során elkövetett jogszabálysértésekre (így például azért, mert nem ismerhette meg az alperes hatóság beadványát), valamint a döntés meghozatalakor elkövetett jogszabálysértésekre (kereseti kérelem nem került kimerítésre, a tényállás nem megfelelően került megállapításra, az indítványozó kifogásainak iratellenes eltagadása, bizonyítási hiányosságok, az indítványozó felróhatóságának hiánya, a bírság összegével kapcsolatosan a mérlegelési jogkör megsértése, súlyos eljárási szabálysértések) tekintettel. Ezzel összefüggésben a 6/1998. (III. 11.) AB határozatra és a 793/B/1997. AB határozatra hivatkozva állította a fegy-

verek egyenlősége alapelvének megsértését is. Az indítványozó ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy mind az alperes hatóság, mind a bíróság döntése jogszabálysértő volt, ugyanis tévesen értékelték, hogy az indítványozó jogosult volt-e az elmaradt védőoltás beadására, mely érvelését az indítványozó panaszában számos jogszabályi hivatkozással támasztotta alá.

- [12] Az alkotmányjogi panasz szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelmét eredményezte továbbá az is, hogy annak ellenére nem térítették vissza számára az illetéket, hogy az eljárás hivatalból (és nem pedig kérelemre) indult, ráadásul a fellebbezési illeték mértékét nem az eljárás tárgyához, hanem a szankció mértékéhez képest határozták meg. Az illeték mértékének jogellenes meghatározása az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogának, továbbá a XV. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőséghez való jogának a sérelmét is eredményezte.
- [13] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljárás-hoz való jog az indítvány szerint ugyancsak számos okból sérült. Az alkotmányjogi panasz ilyen jogsértésként nevesíti, hogy az alperes hatóság anélkül járt el az indítványozó ügyében, hogy az a hatáskörébe tartozott volna, mely jogszabálysértést utóbb a bíróság ugyancsak figyelmen kívül hagyott. Ugyancsak a XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét valósította meg az alperesként eljáró hatóság azzal, hogy az nem tett eleget az általános közigazgatási eljárásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szerinti kötelezettségeinek, ideértve mindenekelőtt a tényállás-tisztázási kötelezettséget és az indokolási kötelezettséget. A tisztességes hatósági eljárás-hoz való jog az alkotmányjogi panasz szerint azért is sérült, mert az alperes hatóság az indítványozó jogszerű magatartását jogszabálysértőnek tüntette fel, és a bizonyítékokat visszaélészerűen értékelte, továbbá anélkül szabott ki bírságot, hogy az indítványozó felróhatósága bizonyításra került volna, a bírság összegének meghatározása körében pedig a mérlegelési jogkörét is megsértette. Mindezekon túl az indítványozó a panaszában számos további, véleménye szerint az ügy lényegére kiható eljárási szabálysértést is megjelölt (így például az eljárás kezdő napjával, határidejével, vagy a lefolytatott bizonyítással összefüggésben).
- [14] Az alkalmazott fellebbezési illetékre tekintettel az indítványozó az Itv. 28. § (1) bekezdése és 29. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét is állította, ugyanis úgy ítélte meg, hogy annak mértéke gyakorlatilag egy újabb pénzbüntetésnek felel meg, ekként az Itv. lényegében külön szankcionálja azt, aki élni kíván a fellebbezési jogával. Érvelése értelmében a fellebbezés illetékhez kötése, és az illeték összegének tisztességtelen meghatározása sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jogot, továbbá a XV. cikk (1) és (2) bekezdés szerinti törvény előtti egyenlőséget.
- [15] Az Itv. támadott rendelkezései vonatkozásában a pénzügyminiszter is kifejtette álláspontját, melyben kiemelte, hogy az Itv. közel 30 éve létező szabályait az Alkotmánybíróság még az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően többször felülvizsgálta, és következetesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy azok nem alaptörvényellenesek.
- [16] A Rendelet 5. § (5) bekezdés a) pontja „Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni.” fordulata alaptörvény-ellenességét az indítványozó arra alapozta, hogy az meggyőződése szerint a szabad orvosválasztást törvéynél alacsonyabb szinten, a törvény ellenében korlátozza. Ebben a körben az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdésének, II. cikkének, VI. cikk (2) bekezdésének, VII. cikk (1) bekezdésének, XVI. cikk (1) és (2) bekezdésének, továbbá XX. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította. A hiánypótlás során kifejezetten kiemelte, hogy ebben a körben nem a saját, hanem a betegek jogai sérülnek, és erre tekintettel terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [17] A Kúria eljárásával kapcsolatban az indítványozó azt sérelmezte, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy a Kúria az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvével ellentétesen, szubjektív okokra hivatkozva, látszólag törvényesen utasíthassa vissza súlyosan jogszabálysértő határozatok felülvizsgálatát. Ezzel szerinte a Kúria a konkrét ügyben az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdés és a XXVIII. cikk (1) bekezdését is megsértette. Mindezekre tekintettel az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria végzésének, az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján pedig a Kp. fent rögzített rendelkezésének megsemmisítését indítványozta.
- [18] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [19] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [20] Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek is, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont, illetőleg 27. § (1) bekezdés b) pont].
- [21] 2.2. Az indítványozó által a jelen ügyben korábban, a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével szemben benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a IV/851-2/2020. számú végzésével 2020. június 2. napján egyesbírói eljárásban visszautasította, tekintettel arra, hogy az ügyben felülvizsgálati eljárás volt folyamatban. A felülvizsgálati eljárás befejeződését követően az indítványozó az alkotmányjogi panaszt – immáron a Kúria döntését is támadva – ismételten benyújtotta. Az indítványozó a Kúria végzését 2020. július 1-jén vette kézhez, az indítványt már ezt megelőzően, 2020. június 23-án, határidőben benyújtotta. Részben az indítványozó korábban benyújtott alkotmányjogi panaszára, valamint az Ügyrend 32. § (4) bekezdésére tekintettel, részben pedig arra figyelemmel, hogy a Kúria a jogszabályi követelményeket egyébként teljesítő felülvizsgálati kérelem befogadását mérlegelési jogkörében tagadta meg, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete vonatkozásában is vizsgálta.
- [22] 2.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be. Az indítványozó a Rendelet 5. § (5) bekezdés a) pontja „Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni.” fordulata alaptörvény-ellenességének állításával kapcsolatban kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy ebben a körben nem a saját, hanem a betegek jogai sérülnek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ebben a vonatkozásban az indítványozó nem tekinthető érintettnek, mert az állított sérelem az indítványozó egyedi ügyével kapcsolatos ugyan, de még az indítványozó szerint sem a saját Alaptörvényben biztosított jogára vonatkozik, ekként a Rendelet 5. § (5) bekezdés a) pontjának támadott fordulata az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretei között jelen esetben nem vizsgálható. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az alkotmányjogi panasz további elemei vonatkozásában az indítványozó érintettségét is megállapította.
- [23] 2.4. Az ugyancsak az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, az Itv. 28. § (1) bekezdése és 29. § (2) bekezdésének megsemmisítésére irányuló indítványi elem vonatkozásában az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy a támadott rendelkezésekre vonatkozóan kell-e alkalmazni az Alkotmánybíróság egyes hatásköreinek gyakorlását korlátozó szabályt [Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés].
- [24] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerint mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.
- [25] Az Alkotmánybíróság a jelen indítványi elem vonatkozásában az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja szerinti hatáskörében jár el, így vonatkozik rá az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése. Az államadósság-mutató az alkotmánybírósági eljárás folyamatban léte alatt mindvégig meghaladta az 50%-ot. Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy hatásköri korlátozó itt hivatkozott alaptörvényi rendelkezés alkalmazási hatálya alá tartozik-e.
- [26] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az alkotmányossági felülvizsgálatot korlátozó szabály alkalmazási hatályát megszorítóan értelmezi [lásd elsőként: 40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [20]]; legutóbb például: 3208/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [22]], figyelemmel az Alkotmánybíróság alkotmányvédelmi funkciójára [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése zárt

taxációt tartalmaz, vagyis az alkotmányossági felülvizsgálatot szűkítő kivételes rezsimbe kizárólag a felsorolt normák tartoznak {8/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [40]}.

- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a zártkörű felsorolásban szereplő törvények egyes normái tartalmi vizsgálat alapján sorolandók a korlátozás hatálya alá, vagyis a szabályozás tartalma elsődleges a formával (jelen esetben a norma címével) szemben {például 3264/2017. (X. 19.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]; 3090/2019. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság korábbi ügyben kifejezetten az Itv.-vel kapcsolatban azt a következtetést is levonta, hogy „az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében lefektetett átmeneti hatásköri korlátozást az illetékekről szóló törvény tekintetében is úgy kell megszorítóan értelmezni, hogy a kivételes szabály csak és kizárólag azokra az Itv.-ben található rendelkezésekre vonatkozik, amelyek tartalmuk szerint anyagi illetékfizetési kötelezettségről és ahhoz kapcsolódó törvényi tényállási elemekről rendelkeznek.” {34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [41]}
- [28] Az Itv. az indítvánnyal támadott részében a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozóan jelöli ki az illeték tárgyát és mértékét, azaz közvetlenül anyagi jogi fizetési kötelezettségre vonatkozó szabályt tartalmaz, ami az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésének a hatálya alá tartozik. Ilyen törvény csak akkor vizsgálható felül az Alaptörvény alapján, ha az erre irányuló indítvány az alaptörvény-ellenesség okaként az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében szereplő jogok valamelyikének sérelmét jelöli meg. Jelen esetben a panasz az Alaptörvény más, a 37. cikk (4) bekezdésében nem nevesített rendelkezéseinek sérelmét állítja. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Itv. támadott rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítványt ebben a részében érdemben – az Alaptörvény hatáskört korlátozó szabályára tekintettel – nem vizsgálhatta.
- [29] 2.5. Az indítványnak közvetlenül a Kúria végzését és a Kp. 118. § (1) bekezdését támadó elemei vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem adott elő olyan indokolást, mely alkotmányjogilag értékelhető módon támasztaná alá a támadott jogszabályi rendelkezés és a bírói döntés alaptörvény-ellenességét. Az indítványozó megjelölte az az Alaptörvény általa megsérteni vélt rendelkezéseit, törvénysértésekre is hivatkozott és azt is részletezte, hogy számára mi lett volna a kívánt döntés iránya, azonban azt már nem fejtette ki, hogy a Kúria végzése és a Kp. 118. § (1) bekezdése miért ellentétes ezekkel az alaptörvényi rendelkezésekkel. Az alkotmányjogi panaszról az sem állapítható meg, hogy sérelmét mennyiben okozta a Kúria döntése és mennyiben az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabályhely. Így ezek az indítványi elemek nem felelnek meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában megfogalmazott indokolási kötelezettség követelményének. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett indítványi elemek tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [30] 2.6. Az indítvány Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével kapcsolatos elemével összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntések és jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [31] Az indítvány ezen eleme ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményének csak részben, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben felel meg, ugyanis nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés miért sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, illetőleg a XXVIII. cikk (7) bekezdését. Annak megítélése, hogy az alapügy tárgya helyesen az oltás beadásának jogszerűsége vagy az ahhoz kapcsolódó bíróság mértéke volt-e, az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső jogértelmezési kérdésnek (és nem pedig alkotmányjogi kérdésnek) tekinthető, az Itv. illeték mértékére vonatkozó rendelkezésével kapcsolatos indítványozói érveket pedig az Alkotmánybíróság tartalma szerint, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz keretei között értékelte.

- [32] 2.7. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [33] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamenyny jog sérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [34] Az alkotmányjogi panasz vonatkozó részében az indítványozó egyet nem értését fejezte ki az eljáró hatóságok és a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság törvényértelmezésével kapcsolatban, annak mibenlétét részletesen indokolta. Önmagában azonban az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a hatóság és a bíróság döntésével, valamint annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó ugyanis részben az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság az indítványozóétól eltérő jogértelmezését vitatja, részben pedig egyes eljárási szabályok (mindenekelőtt az Ákr. egyes rendelkezései) megsértését állítja, ami törvényességi, és nem pedig alkotmányjogi kérdésnek tekinthető.
- [35] Habár a fentiekben ismertetettek szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az indítványozó utalt egyes eljárási szabályok megsértésére is (pl. az alperes beadványai kézbesítésének elmaradására), állítását semmilyen módon nem támasztotta alá, még csak utalás szintjén sem fogalmazta meg, hogy ezeket az állításokat mi támasztja alá. Ugyanezt állapította meg az Alkotmánybíróság az indítványozó fegyverek egyenlőségének elve megsértésére vonatkozó állításával kapcsolatban is, mely az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képezi {legutóbb például 3/2021. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [63]}. Ennek hiányában a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye e vonatkozásban sem merülhetett fel.
- [36] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott – figyelembe véve az eljáró bíróság ítéletében kifejtett indokolását –, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [37] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontja alapján visszautasította.
- [38] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte a sérelmezett bírósági döntések, illetőleg hatósági határozatok végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1099/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3095/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.103/2019/70. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.103/2019/70. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését a Budai Központi Kerületi Bíróság 3.P.XXII.30.682/2016/304. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, valamint kérte a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatására irányuló polgári perben megállapított tényállás szerint az alperesi pozíciójában lévő indítványozónak és a felperesnek 2009. április 28. napján közös gyermeke született.
- [3] Miután a felek között megromlott a viszony, az indítványozó által a gyermek elhelyezése iránt indított perben a Budai Központi Kerületi Bíróság 6.P.XII.30.124/2010/8. számú ítéletével 2012. július 10. napján az indítványozó anyánál helyezte el a gyermeket, és szabályozta a felperes apa és a gyermek közötti kapcsolattartást. A döntést a Fővárosi Törvényszék 2012. november 13. napján kelt 50.Pf.637.148/2012/8. számú ítéletével jogerősen helybenhagyta.
- [4] 2015 őszeig rendezettnek tekinthető körülmények között zajlottak a kapcsolattartások, ezt követően azonban a felperes több ízben tett bejelentést a rendőrkapitányságon a kapcsolattartás meghiúsulásáról, továbbá a későbbiekben arról is, hogy nem ismert előtte az indítványozó és a gyermek tartózkodási helye, aggódik a gyermek eltűnése miatt. A felperesnek 2016 januárja és 2018 szeptembere között egyáltalán nem volt lehetősége találkozni a gyermekkel. A felperes édesanyja kérelmére elrendelt nagyszülői kapcsolattartás is rendre meghiúsult. Az indítványozó állítása szerint a kapcsolattartások meghiúsulásának oka az volt, hogy a felperes fizikailag és verbálisan is bántalmazta a gyermekét, aki nem szívesen ment a felperessel.
- [5] A védőnő tájékoztatása szerint a gyermek fejlettsége korának megfelelő, az indítványozóval problémamentes volt az együttműködés, a kötelező oltásokon, szűrővizsgálatokon megjelent a gyermekkel. A gyermek 2016 szeptemberében kezdte meg általános iskolai tanulmányait, 2018 szeptemberében azonban már nem látogatta a harmadik osztályt. A felek több büntetőeljárást is indítottak egymás ellen.
- [6] 2016 nyarán a felperes pert indított az indítványozó ellen a Budai Központi Kerületi Bíróságon szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása iránt, beadványában hivatkozva a kapcsolattartás akadályozására, valamint az indítványozó mentális problémáira.
- [7] A per során a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be. A kérelem tárgyában született végzéssel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt. A fellebbezést a Fővárosi Törvényszék bírálta el, és 2018. május 10. napján született 50.Pkf.633.243/2018/2. számú végzésében kötelezte az indítványozót, hogy három napon belül adja át a gyermeket a felperesnek. A végzésnek 2019. március 1. napján szereztek érvényt végrehajtás keretében.
- [8] A bíróság 2019. április 19. napján hozott 3.P.XXII.30.682/2016/304. számú ítéletével a szülői felügyelet gyakorlására a felperes édesapát jogosította fel azzal, hogy a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben a felek közösen döntenek. A bíróság a kapcsolattartási jogot fokozatosan bővítve határozta meg: az indítványozó közel egy éven keresztül kéthetente két óra felügyelt kapcsolattartásra volt jogosult, később ez az elvitel, majd az ottalvás jogával bővült, végül 2021 májusától az ítélet szerint az indítványozó kéthetente egy teljes hétvégére elvihette a gyermeket.

- [9] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.103/2019/70. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett részeit helybenhagyta.
- [10] 1.2. Ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben megvalósulni látta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, I. cikke, II. cikke, III. cikke, IV. cikke, VI. cikke, VII. cikke, IX. cikke, XV. cikke, XVI. cikke, XX. cikke, XXII. cikke, XXIV. cikke, XXVII. cikke, XXVIII. cikke és 28. cikke sérelmét. Álláspontja szerint a bíróságok nem vették figyelembe a valós tényállást és annak bizonyítékait, és egyoldalúan a felperes javára döntöttek. A bíróság érdemi indokolás nélkül, méltánytalanul figyelmen kívül hagyta az indítványozó által becsatolt bizonyítékokat, a döntést a felperes ellentmondásos, megalapozatlan, és a hatályos módszertani irányelvekkel szembemenő bizonyítékaira alapozta, gyermekük számára „maradandó károsodást” okozva ezzel. Sérelmezi továbbá, hogy ítélőképessége birtokában lévő gyermekét nem hallgatták meg az eljárás során, jöllehet azt az indítványozó az eljárás során több alkalommal is kérte. Az indítványozó megítélése szerint a bíróságok a per folyamán a felperes számára többletjogosultságokat biztosítottak, miközben az indítványozó bizonyítási lehetőségeit elnehezítették, illetőleg lehetetlenné is tették, ami önmagában is sérti a fegyverek egyenlőségének elvét. Az alkotmányjogi panasz szerint továbbá a bíróság által figyelembe vett szakvélemény aggályos, a felperes javára elfogult, egyoldalú, jogszabálysértő, és ezért elfogadhatatlan. Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy a Fővárosi Törvényszék korábban már jogerősen az indítványozónál helyezte el a gyermeket, mely döntést a Budai Központi Kerületi Bíróság, illetőleg a Fővárosi Törvényszék most anélkül változtatott meg, hogy az indítványozó körülményeiben bármilyen változás bekövetkezett volna. A támadott ítéletek pedig tartalmi értelemben is sértik a tisztességes bírósági eljárás követelményét azáltal, hogy figyelmen kívül hagyták a gyermek legjobb érdekét, ugyanis a gyermek helyett az indítványozót helyezték a per középpontjába.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. A Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.103/2019/70. számú ítélete tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel az ügy alpereseként saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2020. március 25. napján vette át, a személyesen eljáró indítványozó pedig alkotmányjogi panaszát 2020. május 25. napján, határidőben terjesztette elő.
- [14] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [15] 2.2. Az indítvány csak részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdése, I. cikk, II. cikk, III. cikk, IV. cikk, VI. cikk, VII. cikk, IX. cikk, XV. cikk, XVI. cikk, XX. cikk, XXII. cikk, XXIV. cikk, XXVII. cikk, XXVIII. cikk, valamint a 28. cikk]. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét bírósági határozatokat, okfejtést is tartalmaz azok alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésükre.
- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény I. cikke, XXII. cikke és 28. cikke nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így ezen indítványi elemek érdemi vizsgálatára nincs az Alkotmánybíróságnak lehetősége az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz eljárás keretei között [az I. cikkel összefüggésben lásd például: 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; a XXII. cikkel összefüggésben lásd például: 3459/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [34]; a 28. cikkel összefüggésben lásd például: 3004/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [24]].
- [17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének megfelelően abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében

pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

- [18] Az indítványozó Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, II. cikkének, III. cikkének, IV. cikkének, VI. cikkének, VII. cikkének, IX. cikkének, XV. cikkének, XX. cikkének, XXIV. cikkének, valamint XXVII. cikkének sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a fenti alapjogokat pusztán felsorolja, alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza azok vélt sérelmét. Ugyancsak nem tartalmaz az alkotmányjogi panasz indokolást az Alaptörvény XVI. cikk (2)–(4) bekezdéseivel és a XXVIII. cikk (2)–(7) bekezdéseivel összefüggésben. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [19] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3405/2020. (XI. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [20] Az alkotmányjogi panasz érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolást kizárólag a XVI. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben tartalmaz, ekként az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményét kizárólag ezen Alaptörvényben biztosított jogokkal összefüggésben teljesíti.
- [21] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [22] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XVI. cikk (1) bekezdésének sérelmét látta megvalósulni amiatt, hogy ítéelőképesége birtokában lévő gyermekét a bíróságok közvetlenül nem hallgatták meg. Kétségbe vonta a felperes által benyújtott szakértői vélemények megalapozottságát és szakszerűségét, és sérelmeként fogalmazta meg, hogy a bíróságok az általa benyújtott bizonyítékokat indokolás nélkül figyelmen kívül hagyták, kizárólag a felperes bizonyítékaira alapozták a döntést, ami sérti a fegyverek egyenlőségének követelményét. Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy a támadott ítéletek a gyermek legjobb érdekével is ellentétesek.
- [23] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, valamint a gyermekek jogaival összefüggésben kizárólag olyan bizonyítási, bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a tényállás megállapítása, illetve a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.
- [24] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletben részletesen kifejti, mely bizonyítékok szolgálták döntése alapjául, és melyek azok, amelyeket a mérlegeléskor nem vett figyelembe. A mellőzött bizonyítékok esetében a mellőzés indokát is részletezi, továbbá arra is kitér, hogy miért tekintette a szakvéleményt aggálytalannak (lásd az elsőfokú bíróság ítélete 11. oldal 3–5. bekezdéseit, és 13–14. oldalát). A bíróság ítélete azt is részletesen kifejti, hogy a gyermek meghallgatására közvetetten, a kirendelt igazságügyi szakértő útján kerített sort, mert az a tény, hogy a gyermek közel három évig nem találkozhatott a felperessel, olyan körülmény, ami megingatta annak feltételezését, hogy a gyermektől szakértelemmel nem rendelkező személy elfogulatlan és befolyásmentes véleményt nyerjen. A szakértői vélemény alapján pedig a bíróságban kialakult a meggyőződés, hogy a gyermek az indítványozó befolyása alatt állt, az indítványozó „valósága” torzította a gyermek valóságát, véleményét és észlelését. Erre figyelemmel a gyermek által megfogalmazottakra nem tu-

dott úgy tekinteni, mint befolyásmentes véleménynyilvánításra, így a gyermek kérését nem teljesíthette (lásd az ítélet 15. oldal 1–2. bekezdéseit).

- [25] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira visszautalva hagyta helyben azzal, hogy annak érdekében, hogy a gyermek aktuális állapotának legmegfelelőbb döntést hozza meg, kiegészítette a bizonyítást: ismételten bevont igazságügyi pszichológus szakértőt és pedagógiai véleményt szerzett be a gyermek iskolájától. Mindezen túl a bizonyítási anyag részét képezték a felügyelt kapcsolattartásokról készült felvételek is.
- [26] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helyállón értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ugyanakkor kifejezetten olyan bizonyítási és bizonyíték-értékelési kérdésekre hivatkozott, melyek megítélése az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3433/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XVI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító elemeiben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti követelményeket, ugyanis jelen ügyben sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye nem merült fel.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [29] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte a sérelmezett bírósági ítéletek végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/990/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térrel kapcsolatos részletes szabályokról szóló 39/2016. (XII. 21.) EMMI rendelet 22. § (5a) bekezdése és a munkaköri, szakmai, illetve személyes higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 10. számú mellékletében szereplő „TAJ szám” és a 14. számú mellékletében szereplő „TAJ száma” szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Ábrahám László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. A 2020. június 19-én előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térrel kapcsolatos részletes szabályokról szóló 39/2016. (XII. 21.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.1.) 22. § (5a) bekezdése és a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet (a továbbiakban: R.2.) 10. számú mellékletében szereplő „TAJ szám” szövegrész és a 14. számú mellékletében szereplő „TAJ száma” szövegrész alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [2] Az indítványozó – aki munkaköre alapján ún. időszakos foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálaton való részvételre kötelezett személy – beadványában előadta, hogy az általa sérelmezett jogszabályi rendelkezések alapján a nem közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók (magánszolgáltatók) és a foglalkozás-egészségügyi orvosok is adatszolgáltatásra kötelezettek váltak az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér (a továbbiakban: EESZT) számára. A jelentési kötelezettség teljesítéséhez az adatszolgáltatásra kötelezett valamennyi szolgáltatónak a TAJ azonosítóra is szüksége van, jóllehet a TAJ azonosító megkövetelésére nincs törvényes lehetőségük. A munkaköri alkalmassági vizsgálatok beutalóján álláspontja szerint törvényellenesen szerepel a TAJ azonosító rovat kitöltésének előírása. Az indítványozó meglátása szerint a TAJ azonosító szerepe kulcsfontosságú az egészségügyi adatok kezelése körében, mivel az EESZT a TAJ azonosító alapján tárolja a feltöltött adatokat, a TAJ azonosító pedig a teljes élet során keletkezett, valamennyi összekapcsolt egészségügyi adat azonosítására és elérhetővé tételére alkalmas viszonylag széles kör számára. Nézete szerint a jelentési kötelezettség teljesítésével bizalmas egészségügyi adatok válnak hozzáférhetővé, így valamennyi magyar munkavállaló, valamint magánszolgáltatóhoz forduló személy kénytelen eltérni a személyes adatai kötelező feltöltését az EESZT rendszerébe, miközben az adatok feletti önrendelkezési jogukat csak korlátozottan és – véleménye szerint – csak kétes eredménnyel gyakorolhatják.
- [3] Az indítványozó megítélése szerint az állam által rendszeresített és kötelezően használt azonosító kódok, így a TAJ azonosító használata is csak akkor alkotmányos, ha a polgároknak az állammal szemben fennálló kötelezettségeit tartja számon és teszi ellenőrizhetővé. Meglátása szerint a kizárólag törvényes célok érdekében történő személyes adatkezelés elvét azonban sérti, hogy a jogalkotó a törvényben rögzített célokon felüli, új célokból rendeli el a TAJ azonosító kötelező alkalmazását és továbbítását. Nézete szerint az általa sérelmezett jogszabályok megalkotásával sérült az adattakarékosság és a minimális jogkorlátozás alapelve is. Az indítványozó álláspontja szerint az EESZT-be történő kötelező adattovábbítás – amelynek elmaradása a magánszolgáltatók esetében is szankcionálandó – emellett számos törvény rendelkezéseibe is ütközik, de elsődlegesen az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében és (3) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez való alapjog sérelmét okozza.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról

- dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeinek meglétét, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételek meglétét.
- [5] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybíróság eljárása kezdeményezhető akkor, ha alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, vagy bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [6] Az alkotmányjogi panaszában az indítványozó hivatkozott az Abtv.-nek az Alkotmánybíróság hatáskörét megjelölő 26. § (2) bekezdésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontja].
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság a fenti rendelkezéssel kapcsolatosan rámutat arra, hogy a vonatkozó következetes és töretlen gyakorlata értelmében az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárására vonatkozó, a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésétől számított száznolcvan napos határidő-szabály mindkét eleme, azaz a kezdőnapja és a tartama is olyan kógens szabály, amelytől még értelmezéssel sem lehet eltérni. Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz fenti törvényi előírásnak megfelelő benyújtási határidejének kezdő napja jelen ügyben is egyértelműen és kényszerítően a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésének napja.
- [8] A fentiek figyelembevételével az alkotmányjogi panasz törvényes határidőben való benyújtására irányuló vizsgálata körében az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az R.1. megsemmisíteni kezdeményezett rendelkezése 2019. október 20-án lépett hatályba, míg az R.2. támadott rendelkezései a jogszabály kihirdetését követő 60. napon, azaz 1998. augusztus 24-én. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2020. június 19-én nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz mindkét támadott jogszabályi rendelkezés vonatkozásában határidőn túl benyújtottnak, azaz elkésztettnak minősül, mivel a beadvány benyújtása és az érintett rendelkezések hatálybalépése között mindkét esetben nyilvánvalóan hosszabb idő (mintegy 240 nap az R.1. esetében, illetve hozzávetőleg 22 év az R.2. esetében) telt el a törvényben meghatározott száznolcvan nappal.
- [9] Az Alkotmánybíróság a fentiek megállapításán túlmutatóan jelen ügy kapcsán szükségesnek tartja még rámutatni a következőkre is. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó érintettségének alátámasztása körében nem igazolta, hogy állítólagos jogsérelme aktuálisan be is következett, de ugyanígy arra sem utalt, hogy ha a kötelező adattovábbítást tartalmazó szabályozás számára konkrétan és valóban jogsérelmet okozott, illetve okozott volna, akkor e jogsérelmének bekövetkezése az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüatv.) 35/H. § (1) bekezdésében biztosított jogával való élés esetén is elkerülhetetlen volt, illetve lett volna, azaz állított jogsérelme ez esetben is kényszerítően bekövetkezne, illetve bekövetkezett volna. Az Eüatv. 35/H. § (1) bekezdése szerint az érintett az EESZT útján ugyanis „bejelentheti az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatai e törvény szerinti kezeléséhez hozzájáruló vagy azt korlátozó nyilatkozatát (a továbbiakban: önrendelkezési nyilatkozat)”, és ezáltal megakadályozhatja, illetve megakadályozhatná a TAJ azonosítója továbbításával és kezelésével járó állított jogsérelme bekövetkezését. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában így a közvetlen és aktuális – az Eüatv. 35/H. § (1) bekezdésében biztosított joga ellenére is fennálló – érintettségét sem igazolta.
- [10] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésében és a 26. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek nem felel meg, ezért azt az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) c) és d) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1082/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273